

לא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים דאיכא תרתי ע"כ כתיב ואלף-גם זאת צהירותם באלף חויביהם. כחבתי זאת עפ"י משפירש"י כשנתגייר נקרא יתרו"י כי יתרו"י באת"ש אלף-גם דוק ותשכח. [משנת תקפ"ז לפ"ק].

כ י"ה להם דבר בא אלי ושפטני בין איש ובין רעהו והודעתי את מקי האלקים ואת תורותיו. פי' כי אחז"ל [סוטה מ"ח:] ראו פלוני שתשרה עליו שכינה אלא שאין דורו זכאי לכך, נמצא כשאין הדור זכאי מרגיש גדול הדור בהשגתו. ומרע"ה המלמד חקי אלקים לריך להסתכל באספקלריה המאירה ואם לאו אין תורתו שלימה. ואם לא יהי' ישראל באגודה א' מפני דברים שבין איש לחבירו ירגיש מרע"ה בהשגתו ולא יכול ללמוד עמהם חקי אלקים. והיינו כי יבא אלי העם לדרוש אלקים בשיעורין תמידין כסדרן, ואם יהי' להם דבר זע"ז המונ' בין איש לרעהו בא אלי פי' אותה החליטה בא אלי לפגום השגתי ע"כ בתחלה ושפטני בין איש לרעהו ואח"כ והודעתי להם חקי אלקים ותורותיו. [משנת תקנ"א לפ"ק].

ל טוב הדבר אשר אתה עושה נבל תבול וגו' י"ל עפ"י מ"ש והאר"ך בה"ה צטיב ההתבודדות [בשער חשבון הכסף פי"ג]. והנה אחז"ל [סוטה כ"א:] אפי' שיחת חולין של ת"ח לריכ"י לימוד שכתמר ועלהו לא יבול, ומבואר כי בקבוצ' העם הרב הזה לפניו אנשים ונשים וטף אי"ח לשקול כל דבריו באופן שעי"ז ילאו מגדר שיחת חולין של ת"ח ויבואו לידי הפסד ועלהו יבול ה"ו. והיינו דקאמר לא טוב הדבר הדבור שלך כי נבל תבול היפך מין ועלהו לא יבול (*). כי לא תוכל עשוהו לדרך בהתבודדות כ"ח בקבוצ' אך איעלך וגו' והבאת אתה את הדברים אל האלקים פי' שתיצא דבריך החולין ג"כ אל האלקים שיתקדשו ועלהו לא יבול. [משנת תקס"א לפ"ק].

זכור את יום השבת לקדשו. בסדר תפלת שחרית של שבת ושני לוחות אבנים הוריד בידו וכתוב בהם שמירת שבת וכן כתוב בתורתך ושמרו וגו'. ויל"ד מאי מייתי ראי' וכן כתוב בתורתך כיבודא ועוד לקרא הלא הכתוב צטיב לוחות חשוב יותר ממ"ש בתורתך. ועוד מה לשון ושני לוחות וכי' בהם שמירת שבת וכי' בשניהם כתוב הלא לא כתוב אלא באחת מהם והי"ל לומר ולוחות אבנים וכתוב בהם אבל לדקדק ולומר שני לוחות משמע בשניהם כתיב וי"ח. וי"ל לפי משאחז"ל ופירש"י [צ"ש"ה ד' ה'] שהלוחות מכוונות זה מול זה, ובא שבת נגד לא תענה כי המחלל שבת מעיד עדות שקר והמקדש וקורא ויכולו מעיד שהקב"ה ברא ים מאין חידש העולם. והנה זה כתיב בקרא להדי' ושמרו צ"י את השבת וגו' ביני ובין צב"י אות היא לעולם כי ששת ימים וגו'. והיינו ושני לוחות אבנים הוריד בידו ובשניהם כתיב שמירת שבת דלא תענה שייך לשבת כי הוא עדות שהקב"ה ברא כל בששת ימים וכ"כ בתורתך ושמרו צ"י וגו' ביני ובין צב"י אות היא לעולם וגו'. והנה בלוחות הראשונות כתיב זכור נגד לא תענה ברעך עד שוא, והחילוק בין שקר לשוא כי שקר אינו מפורסם שהוא שקר אבל שוא הוא דבר המופרסם בעלמאות שאינו כן — והנה בראשונות נאמר זכור שיקדש על ה"ן ומלות עשה שיעיד האמת ויאמר ויכלו ואי לא עשה

יכונה בשם מדבר, וסוכות מרמז יותר על תאות העה"ז מהכית כי בית יש לו מלרים וגבולים משא"כ סוכה. וישראל ה"י גדולים עתה במלרים בעיני כל העם וה"י יכולים לישב שם בכבוד גדול, וגם על עת גלותם אמרו זכרו את הדנה ק"ו בן בנו של ק"ו עתה והרי ה"י זה להם צחינת סוכת, והם צמתינותם ילאו משם אל מדבר ולא נסתם מדבר כ"ח בקלה המדבר היינו תכלית מדבר שממה נחש שרף ועקרב ולא אמרו אנה לא אל המדבר. והו ויסעו מסוכות העה"ז ויהו באיתם ותמימות בלי הרפור בקלה המדבר, באתם כמו אז איתם. [משנת תקס"ב לפ"ק].

דבר אל צ"י וישבו ויחמו לפני פי החירות בין מגדול ובין הים, לפני בעל לפון נכחו תחנו על הים. ע"ד מוסר דבר אל צ"י וישבו אל ה' ועיקר התשובה ויהנו לפני פי החירות הוא פי עוסק בתורה הנקרה חירות, ולא הם עומדים בין מגדול עון שם ה' שבעל חשובה עולה לשם, ובין הים, מגדול עון לפניו והים לאחריו להשליך במגלות ים כל חטאיו לא יזכרו ולא יפקדו, ואם ה"ו לא ישובו ולא יעמדו לפני פי החירות כ"ח לפני בעל לפון הלפני, אזי לא יהי' מגדול עון לפניו ולא הים לאחריו, כ"ח נכחו תחנו על הים תלילה. [משנת תקס"ט לפ"ק].

בל המחלה אשר שמתי במלרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך. פי' כי במלרים ה"י הקב"ה בעלמו המוחן ומכה אותם, ומי ירפא שברם כי א"ח שיבוא רופא הגדול יותר מן המוחן ית"ש אני ה' ולא השליח. משא"כ אנו שומרי תורתו ומלותיו אם יארע לאדם שום כאב אין הקב"ה ה"ו המוחן כי אם האדם מהן לעלמו ע"י חטאיו בהסתיר ה' פניו ממנו, וכיון שהמוחן הוא האדם המוחן שהוא קטן מאוד והרופא הוא אומן בקי ית"ש ושז רפא לו. וזהו כל המחלה אשר שמתי בעלמי במלרים ולא ע"י שליח לא אשים חני עליך כי האדם מוחן בעלמו ע"י עוונותיו כי אני ה' ולא השליח הוא רופאך כי לו נאה לסלוח.

ובוקר וראיתם את כבוד ה' בשמעו את תלונותיכם פי' זהו כבוד ה' אשר שמע תלונותיכם כי לנו נאה לחטוא ולו נאה לסלוח, ובמה יודע עון רחמך כ"ח בהעניך חטאת יריאך. [משנת תקס"ב לפ"ק].

וצא הלחם בעמלק. הארכתי ברמזים ופה הקלר ואומר כי צ"י ולא במסרה הכא ואידך ולא השדה גבי עשו. כי ל"ח בקדושה הוא לירוף הוי' ואדני' ית"ש כמספר ל"ח, אך גם בע"ז נאמר ל"ח תאמר לו [ישעי' ל'] וכשיעקור פולחנה ווכראה במהרה צימנו וכשאר גם הוא לאלקינו כמאחז"ל פ"ק דמגילה אלו בית צמ"י ובית גל"י שלהן ובתי טרטריות וקרקסיות שעתידין ללמוד בהן תורה ברבים אז יהי' צ"פ ל"ח בקדושה גימטרי' יק"ב: וכשגאבך איש עמו לא נגע אלה ביונאי ירכו שהם לאלאי מעיו לאלאי הם צ"פ ל"ח הכ"ל — ומשו"ה אנו מתפללין בצרכת החורה בלשון לאלאינו לכוונה הכ"ל. [משנת תק"ס לפ"ק].

לפ' יתרו.

וישמע יתרו. במדרש [ילקוט צחקת] וזכרתי את צריתי, לא נזכר אלף ציעקב רק בילחק ואברהם הואיל והיתה מיטתו של יעקב שלימה. מבואר מזה דא"ף רומז על תערוכות הקליפה בקדושה, וממילא תיבת ג"ם רומז על ריבוי ניגונים קדושות. וכלפי שאחז"ל [פסחים פ"ז:]

(* בילקוט באן נבול תבול ר"א אומר יבולו אותך בתאנה זו שעליה נבולות שנאמר וכניבלת שתאנה.